

$\frac{1}{5}$ af Afløsningssummen, foruden at den ogsaa, som her foreslaaet, skulde betale den Stat, som hidtil havde hvilet paa Tienden. Det blev i Baden en Udgift af 47,000 Gylden, tabt i Stat, og 8 Millioner Gylden tabt som Femtepart af Tienden. Det er mig ikke nærværende i dette Øjeblik, hvor meget en Gylden paa den Tid var værd, men det vil vel være noget som 14 Millioner Kr., men det er mig som sagt ikke bestemt nærværende, hvor mange Millioner Kr. i vore Penge Staten derneede ydede i Anledning af Tiendeafløsningen og ydede det vel at mærke ved Lov. Værdien af Tiendehelsen blev ansat til det 15-dobbelte derneede, og samtidig oprettedes der Baanekasser til Hjælp for Tiendehynderne, for at de kunde komme nogenlunde billigt over Afbetalingen af deres Tiende. Da man senere, nemlig i 1848, i andre Lande i Tyskland gik til at afløse Grundbyrderne, alle de Grundbyrder, som i Tidernes Løb vare komne over paa private Hænder, bestemte man i Bavern ved Lov, at alle disse private Ejere af Grundbyrderne skulde have disse afløst med det 20-dobbelte. Saadan er man gaaet frem i andre Lande, og derfor mente jeg, da jeg kom med Forslaget om Afløsning af Tiender, at det var fuldstændig rigtigt at gaa den Vej, at Tiende-ejeren fik det 20-dobbelte. Han maatte derigennem have fuldstændig Bederlag. Det, her foreslaas, er noget ganske andet. Her foreslaas jo ikke noget om, hvad Tiende-ejeren skal have, det hele bliver lagt over til frivillig Overenskomst. Den ærede Ordfører for Forslagsstillerne sagde, at man kunde gaa ud fra, at der ikke var Udset til, at al Tiende vilde blive afløst i et og samme Aar efter denne Lov. Det kan man ganske sikkert gaa ud fra. Man kan uden at være alt for dristig gaa ud fra, at der kun vil blive afløst grumme liden Tiende efter denne Lov, thi Menneskene forandres jo ikke ved en Lov som denne; derved bliver der jo ikke mere Villighed fra nogen af Siderne til at slutte Overenskomst. Thi ganske vist stilles der ifølge Loven et Lidtøb i Udset, et Lidtøb, som den højtærede Finansminister talder det, og som han skal krænte; naar de blive enige, saa skulle de have et Lidtøb; men det er saa lille, at det sikkerlig ikke vil friste mange til at indgaa paa Overenskomst. Hvad vil der ske, naar vi saa en saadan Lov? Der vil muligvis ske det paa flere Steder, at Tiendehynderne i Begejstring for en Lov om Tiendeafløsning ville henvende sig til Tiende-ejeren og sige: Hør, nu have vi faaet en Lov, skulle vi nu ikke se at komme til en Overenskomst om Tiendens

Afløsning. Tiende-ejeren vil jo stille sig velvillig og sige: Ja, lad os komme til en saadan Overenskomst! Og saa skulle de til at forhandle. Men det vil snart vise sig, at Tiende-ejeren vil sige: Jeg skal have det 25-dobbelte for Tienden! Det vil han øjeblikkelig sige. Tiendehynderen derimod vil mene, at det er noget glubsk. Der bliver altsaa straks Uenighed. Endelig vil Tiende-ejeren snart sige: Ja, mine Venner, den nuværende Kapitelstatst er lovlig lille, jeg kan ikke sælge min Tiende efter den nuværende Kapitelstatst, vi maa tage Gennemsnittet for flere Aar, der er jo en Mulighed for, at Taksten kan stige. Tiendehynderen vil ikke have Diet oppe for den Mulighed i saa høj en Grad som Tiende-ejeren, og Følgen vil blive, at ogsaa der bliver der Uenighed. Endelig vil Tiendehynderen sige: Ja, men hurt paa Staten, den blive vi fri for, og ganske det samme vil Tiende-ejeren sige. Begge ville de hale i denne Stat, den ene mener, han har Ret til den, og den anden mener, at han har Ret til den, og man kan være sikker paa, at i heldigste Tilfælde gaar det til paa den Maade, som ogsaa Finansministeren sagde, at de enes, hvis de overhovedet enes, om Staten derved, at de dele den. Ellers vil det næppe gaa. Den Begunstigelse, der her altsaa rydes for en saadan Overenskomst, er den Stat. Men hvor meget kan omtrent den Stat beløbe sig til pr. Ud. Tiendeforn? Det havde været rart, om den ærede Ordfører for Forslagsstillerne havde fortalt os noget om, hvor stor en Fordel dette Lidtøb kunde beløbe sig til. Se, Staten paa Tienderne anløber ganske vist saadan noget som 248,000 Kr., men skal det fordeles pr. Ud. Tiendesød, bliver det just ikke nogen stor Sum. Staten paa Tienden er meget gammel, som det ogsaa er blevet sagt. Da vi i Aaret 1664 fik en Hartkornsmatrikel, blev denne Hartkornsmatrikel lagt saadan, at den i Virkeligheden var en Næringsstat. Det var ikke alene Jorden, der beskattedes her i Landet efter denne Matrikel, men ogsaa Næringer paa Landet, saaledes som Møllernæringer, der fik sin Beskatning under Navn af Møllekyld, og ligesaa Tørgeløbs- og Brokorn blev indført. Kort sagt, det var en Slags Næringsstat, og derfor gik man ogsaa til at lægge Hartkorn paa Tienderne, og disse Tiender ere jo i Tidens Løb gaaede over paa private Hænder og ogsaa blevne en Slags Næringsstat. Fra den Tid stammer Staten. Vi have jo Landskat paa Tienderne, men den ydes med noget forskelligt Beløb. Paa selve det matriculære Tiende-